

MIĘDZYSZKOLNY PROJEKT EDUKACYJNY

„Viribus unitis – wspólnymi siłami”.

Łódź miastem wielokulturowym

i wielowyznaniowym.

Łódź, 1 lutego 2023 roku

Projekt historyczno- religijno- plastyczny, którego autorami są nauczyciele ze Szkoły Podstawowej nr 173 w Łodzi, powstał w jubileuszowym roku, w którym świętujemy 600. rocznicę nadania Łodzi praw miejskich. Projekt stawia na kształtowanie postaw dialogu ekumenicznego, zrozumienia i tolerancji religijnej.

W XIX wieku potęgę Łodzi budowali przede wszystkim Polacy, Niemcy, Żydzi i Rosjanie. Rozwój miasta zależał od ich współpracy, która opierała się na szacunku dla odmienności i tolerancji religijnej. Przyświecało im motto: „Viribus unitis – wspólnymi siłami”. To tutaj od 2010 roku odbywa się Festiwal Łódź Czterech Kultur, który jest kontynuacją Festiwalu Dialogu Czterech Kultur organizowanego od 2002 roku.

Głównym założeniem projektu jest pokazanie, jak żyli, pracowali i modlili się obok siebie Polacy, Niemcy, Żydzi i Rosjanie, jak budowali wspólną teraźniejszość i przyszłość, mimo dzielących ich różnic, a z zachowaniem własnej tożsamości narodowej, kulturalnej i religijnej. Chcemy wraz z uczniami sięgnąć do historycznych korzeni miasta, które przez lata było tygłem kultur i narodowości, a zarazem jednym z największych ośrodków przemysłowych na ziemiach polskich oraz w Europie. Obecnie możemy czerpać z tego niezwykłego dziedzictwa i uczyć się od naszych przodków tolerancji, szacunku i otwartości.

Naszym celem jest budowanie pomostu pomiędzy historią a teraźniejszością oraz wskazywanie dróg do harmonijnego współżycia różnych nacji bez względu na historyczne obciążenia. Pragniemy podkreślić fakt, że Łódź pozostaje miastem wielokulturowym. W XIX wieku, jak i dziś nadal żyją obok siebie wyznawcy różnych religii, przedstawiciele odmiennych grup etnicznych i narodowych. Przenoszenie treści kulturowych z pokolenia na pokolenie stanowi podstawę „odtworzalności” kultury oraz jej zakorzenienia w przyszłości. Trzeba nieustannie budować więzi na zasadach tolerancji i akceptacji, stwarzając możliwość tzw. wspólnego jutra dla całego pokolenia młodych ludzi.

Narzędziem do realizacji tego celu jest poznawanie przeszłości: tradycji, obyczajowości, w tym rytuałów i symboli oraz odczytywanie ich w świetle toczącego się wokół nas życia. Edukacja regionalna jest niezbędnym elementem w rozwoju tożsamości dzieci. Poznanie swojej „małej ojczyzny”, osadzenie w społeczności lokalnej wprowadza uczniów w świat życia społecznego i przynosi wymierne korzyści w zakresie poszerzania wiedzy o kulturze, sztuce, tradycji, religii we własnym regionie.

Wszystkie działania w ramach realizowanego projektu wzbogacają wiedzę uczniów o otaczającej ich rzeczywistości poprzez wskazanie różnych dróg jej poznawania. W ramach działań projektowych uczniowie wezmą udział w wycieczkach (Muzeum Miasta Łodzi, Stary Cmentarz przy ulicy Ogrodowej, Archikatedra Łódzka, Muzeum Archidiecezjalne),

warsztatach plastycznych z elementami arteterapii, spotkaniach z wyznawcami różnych religii, a także poznają podstawy pracy ze sprzętem fotograficznym i programami do obróbki zdjęć.

Proponowany projekt ma charakter ogólnoszkolny. Adresatami są uczniowie klas VII-VIII zgłoszeni ze szkół podstawowych. Mamy nadzieję, że jego cykliczność pozwoli w przyszłości uczniom ze wszystkich szkół uczestniczyć w tym projekcie.

CELE PROJEKTU:

- rozwijanie wiedzy o kulturze, historii i religii własnego regionu i jej związkach z kulturą narodową,
- nawiązanie kontaktów ze środowiskiem lokalnym w celu wytworzenia bliskich więzi i zrozumienia różnorodnych przynależności człowieka,
- kształtowanie postawy szacunku dla ludzi różnych wyznań,
- rozbudzenie poczucia przynależności do środowiska lokalnego i regionu,
- kształtowanie postaw dialogu ekumenicznego, zrozumienia i tolerancji religijnej,
- rozwijanie zainteresowań i uzdolnień artystycznych,
- poznanie i posługiwanie się konkretną techniką plastyczną,
- kształtowanie umiejętności pracy w grupach,
- przygotowanie do samodzielnego poszukiwania informacji,
- doskonalenie umiejętności selekcji i interpretacji zdobywanej wiedzy,
- poszerzenie zainteresowań i wyobraźni twórczej ucznia – twórcze myślenie,
- rozbudzanie postaw badawczych i innowacyjnych,
- wzmacnianie poczucia własnej wartości i wiary we własne siły.

METODY PRACY:

- podające: wykład informacyjny, pogadanka, opowiadanie, opis, objaśnienie,
- problemowe - aktywizujące: wycieczki edukacyjne, metody warsztatowe, gry dydaktyczne, burza mózgów, mapa myśli,
- eksponujące: film, ekspozycja, wystawa, pokaz, prezentacja multimedialna,

- praktyczne: działania plastyczne – poznanie różnych technik plastycznych, ćwiczenia pobudzające wyobraźnię, działania twórcze z elementami arteterapii, praca z komputerem – programy graficzne do obróbki fotografii.

CZAS TRWANIA PROJEKTU: trzy miesiące - od 23 marca do 13 czerwca 2023 roku.

ZADANIA PROJEKTOWE:

1. Wykonanie zdjęć wybranych obiektów historycznych – zabytków miasta Łodzi, prezentowanych w trakcie wycieczek i warsztatów.
2. Przygotowanie dokumentacji fotograficznej ze spotkań.
3. Uzupełnienie mapy Łodzi poprzez zaznaczenie na niej oglądanych i zwiedzanych obiektów.
4. Wykonanie pracy plastycznej.
5. Gra edukacyjna z kartą pracy: Smaki kultury.
6. Działania ewaluacyjne:
  - a. prezentacja luźnej wypowiedzi na temat działań projektowych,
  - b. quiz wiedzy o Łodzi – zabawa grupowa,
  - c. konkurs – działania konkursowe realizowane i oceniane w trakcie projektu.

ETAPY PROJEKTU:

I SPOTKANIE

Temat: *Łódź miastem wielokulturowym i wielowyznaniowym; wprowadzenie do projektu.*

Wprowadzenie pojęć takich jak: ekumenizm, kultura, sztuka, religia, wyznanie, historia

Miejsce: Szkoła Podstawowa Nr 173 w Łodzi

Prowadząca: Joanna Kosińska z Towarzystwa Opieki nad Starym Cmentarzem, nauczyciel historii, Katarzyna Komorowska nauczyciel religii, Łukasz Handzel nauczyciel plastyki

Czas: 90 minut

Temat: *Spoleczność protestancka i jej wpływ na rozwój Łodzi. Cechy protestantyzmu.*

Miejsce: Szkoła Podstawowa Nr 173 w Łodzi

Prowadzący: Pastor przełożony Fryderyk Domaradzki - Społeczność Ewangeliczna Kościoła Chrystusowego w Łodzi

Czas: 30 min

Termin: 23 marca 2023

II SPOTKANIE

Temat: *Sztuka sakralna na Starym Cmentarzu i jej symbolika. Postacie założycieli miasta.*

Miejsce: Stary Cmentarz na ul. Ogrodowej

Prowadzący: Joanna Kozińska z Towarzystwa Opieki nad Starym Cmentarzem, przewodnik PTTK

Zadanie: Zdjęcia wybranych obiektów sztuki sepulkralnej

Czas: 2 godz.

Termin: 30 marca 2023

III SPOTKANIE

Temat: *Łódź czterech kultur. Zwiedzanie wystawy w Muzeum Miasta Łodzi pt. „Na wspólnym podwórku – łódzki tygiel kultur i wyznań”.*

Miejsce: Muzeum Miasta Łodzi ul. Ogrodowa 15

Prowadzący: Joanna Kozińska – przewodnik PTTK, kurator wystawy/edukator z MMŁ

Zadanie: Metody projektowe. Uzupełnianie karty pracy.

Czas: 2 godziny

Termin: 13 kwietnia 2023

IV SPOTKANIE

Temat: *Katedra Łódzka jako przykład budowli sakralnej tworzonej przez wyznawców różnych religii na terenie miasta Łodzi. Zwiedzanie Katedry Łódzkiej im. Stanisław Kostki oraz Muzeum Archikatedralnego.*

Miejsce: Katedra Łódzka ul. Piotrkowska

Prowadzący: proboszcz katedry ks. Ireneusz Kulesza, nauczyciel religii Katarzyna Komorowska

Zadanie: Abecadło kultury i architektury – na tropie tajemnic Katedry. Gra edukacyjna.

Czas: 2,5 godz.

Termin: 22 kwietnia 2023

V SPOTKANIE

Temat: *Kultura i religia narodu żydowskiego.*

Miejsce: Szkoła Podstawowa Nr 173 w Łodzi.

Prowadzący: Kamil Siczek z Towarzystwa Opieki nad Zabytkami, przewodnik PTTK

Zadanie: Symbole religii i kultury judaistycznej obecne w przestrzeni Łodzi.

Czas: 45 minut

Temat: *Warsztaty fotograficzne. Wielokulturowa pocztówka z Łodzi.*

Miejsce: Szkoła Podstawowa Nr 173 w Łodzi.

Prowadzący: Łukasz Handzel, nauczyciel plastyki

Zadanie: Tworzenie bazy fotograficznej do pracy plastycznej i prezentacji podsumowującej projekt.

Czas: 1 godz.

Termin: 27 kwietnia 2023

VI SPOTKANIE

Temat: *Warsztaty plastyczne pt. Łódź jak ze starej fotografii. Malowanie kawą.*

Miejsce: Miejska Galeria Sztuki w Łodzi, ul. Sienkiewicza 44

Prowadzący: Łukasz Handzel, nauczyciel plastyki

Zadanie: Wykonanie pracy plastycznej zainspirowanej wybraną fotografią. Uczniowie korzystając z dokumentacji zdjęć, którą zgromadzą podczas wcześniejszych spotkań i wycieczek kulturalnych. Praca może przedstawiać np. detal lub większą część architektury, fragment ulicy, krajobrazu, itp. Technika pracy płaska, z użyciem kawy rozpuszczalnej; format pracy: A3. Uczestnicy będą mieli możliwość pracy na sztalugach (praca w plenerze – w zależności od pogody, lub w Miejskiej Galerii Sztuki - Ośrodek Propagandy Sztuki, ul. Sienkiewicza 44)

Czas: 3 godz.

Termin: 13 maja 2023

VII SPOTKANIE

Temat: *Konkurs pt. „Viribus unitis – wspólnymi siłami”. Łódź miastem wielokulturowym i wielowyznaniowym.*

Miejsce: Szkoła Podstawowa Nr 173 w Łodzi.

Prowadzący: Joanna Kozińska, Katarzyna Komorowska, Łukasz Handzel

Zadania: prezentacja mapy Łodzi, wystawa zdjęć i prac plastycznych, quiz wiedzy o Łodzi

Czas: 2 godz.

Termin: 29 maja 2023

VIII SPOTKANIE

Temat: Gala finałowa – uroczyste podsumowanie konkursu.

Miejsce: Szkoła Podstawowa Nr 173 w Łodzi.

Prowadzący: Joanna Kozińska, Katarzyna Komorowska, Łukasz Handzel

Zadanie: Podsumowanie projektu, rozdanie nagród, program artystyczny, poczęstunek.

Czas: 2 godz.

Termin: 13 czerwca 2023

EWALUACJA - OCENA I SPODZIEWANE EFEKTY:

Ewaluacja będzie prowadzona na bieżąco, aby przekonać się czy projekt ma pożądany wpływ na uczniów, w jakim stopniu zostały osiągnięte cele, czy metody i formy aktywności są skuteczne i atrakcyjne dla uczniów. Ewaluacja będzie opierać się na:

- obserwacji: zaangażowania uczniów na zajęciach, samodzielności i umiejętności współpracy,
- kontroli i ocenie: aktywnego udziału w zajęciach, stopnia zaangażowania i włożonego wysiłku na zajęciach projektowych,
- udziale w zajęciach projektowych: wycieczkach i wyjściach do teatrów, kin, muzeów.

Ocenię będą podlegać: zadania projektowe: quizy i karty pracy, wytwory fotograficzne i plastyczne, a także umiejętności interpersonalne - współpraca i autoprezentacja.

Ewaluacja wytworów fotograficznych i plastycznych:

Osiągnięcia i efekty pracy uczniów będą oceniane poprzez obserwację ucznia podczas zajęć, analizę jego prac oraz aktywność i zaangażowanie w proces twórczy. Podczas zajęć plastycznych ocenie podlegać będzie samodzielność, pomysłowość, przestrzeganie zasad bezpieczeństwa i higieny pracy oraz pozytywne zmiany w zachowaniu np. wyciszenie, akceptacja siebie i innych, umiejętność współpracy i pomocy, nabycie pozytywnych nawyków i reakcji. W arteterapii najważniejszą rolę odgrywa sam fakt tworzenia, czyli „otworzenie się za pomocą pędzla i kredki”. Postęp twórczej pracy ucznia będzie oceniany na podstawie dokumentacji fotograficznej (postęp pracy na początku i końcu zajęć). W procesie oceny istotną będzie ocena słowna, pochwała ze wskazaniem pozytywnych zachowań ucznia. Ocena powinna motywować ucznia do pracy oraz swobodnego wyrażania własnych pomysłów twórczych. Ma to zapewnić dobre samopoczucie oraz podwyższenie samooceny ucznia, umożliwić spokojne, bezpieczne uczestnictwo w zajęciach. W miarę możliwości i umiejętności uczniów, każdy uczestnik zajęć będzie miał możliwość słownego ocenienia własnej pracy plastycznej oraz opisanie wrażeń z przebiegu zajęć.

Spodziewane efekty:

- nabycie wiedzy o kulturze, historii i religii własnego regionu i jej związkach z kulturą narodową,
- nawiązanie kontaktów ze środowiskiem lokalnym w celu wytworzenia bliskich więzi i zrozumienia różnorodnych przynależności człowieka,
- ukształtowanie postaw dialogu ekumenicznego, zrozumienia i tolerancji religijnej,
- poszerzenie zainteresowań i wyobraźni twórczej ucznia – twórcze myślenie,
- wzmocnienie poczucia własnej wartości i wiary we własne siły
- pogłębienie zainteresowań uczniów
- nabycie umiejętności plastycznych i fotograficznych;
- umiejętność współpracy w grupie, wzajemna pomoc w sytuacjach trudnych
- szacunek dla wyznawców innych religii

PODSUMOWANIE

Praca metodą projektu wyzwała w uczniach aktywność, kreatywność, odpowiedzialność za wykonywane zadania. Warto zatem realizować różnorodne projekty, które są dla ucznia aktywizujące i atrakcyjne.

Autorzy Projektu:

Katarzyna Komorowska

Joanna Kozińska

Łukasz Handzel

HONOROWY PATRONAT:

Jego Ekszelencja Ks. Abp dr hab. Grzegorz Ryś – Metropolita Łódzki

Hanna Zdanowska- Prezydenta Miasta Łodzi

Waldemar Flajszer- Łódzki Kurator Oświaty,

Pastor przełożony Fryderyk Domaradzki - Społeczność Ewangeliczna Kościoła Chrystusowego w Łodzi

Prezes Cezary Pawlak – Towarzystwo Opieki nad Starym Cmentarzem przy ulicy Ogrodowej w Łodzi

Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawczego Oddział Łódzki im. Jana Czeraszkiwicza

WSPÓŁPRACA Z INSTYTUCJAMI:

Wydział Katechetyczny Archidiecezji Łódzkiej

PTTK Oddział Łódzki, Koło Przewodników im. Rajmunda Rembélińskiego – wiceprezes
Agnieszka Łeń

Muzeum Miasta Łodzi

Miejska Galeria Sztuki w Łodzi- Ośrodek Propagandy Sztuki